

Präst – funktion eller ämbete?

I Kyrkans tidning 15/2019 uppmärksammas att ett antal pastorer från Equmeniakyrkan tagits emot som präster i Svenska kyrkan utan någon form av vigning. Att pastorer från olika frikyrkor under årens lopp har gått över till tjänst i Svenska kyrkan är ingen nyhet. Då har de betraktats som lekmän och blivit prästvigda. 2006 gjordes en överenskommelse mellan Svenska kyrkan och Svenska Missionsförbundet, och innan dess med Metodistkyrkan, som innebar att man *»erkänner varandras vignings- respektive ordinerade tjänster»*. Detta leder till att när en pastor går över till Svenska kyrkan sker ingen vigning, utan denne tas emot i domkapitlet efter den prövning som alltid sker. Överenskommelsen modifierades 2016 så att den nu gäller mellan Svenska kyrkan och Equmeniakyrkan. Sedan 2014 har 13 pastorer välkomnats som präster, flest i Karlstads och Linköpings stift.

Biskop Sören Dalevi uttalar i reportaget i KT att *»prästämbetet är främst en funktion. Det allmänna prästadömet, som Luther betonade så starkt, är hans stora bidrag till teologihistorien. En alltför exklusiv syn på prästämbetet är oluthersk»*. Dalevis bedömning att tanken på det allmänna prästadömet är Luthers stora reformatoriska upptäckt är han tämligen ensam om. Detsamma gäller att prästämbetet är en funktion, en uppgift som man har under en begränsad period och sedan lämnar.

Otvivelaktigt har en funktionalistisk syn på ämbetet stärkts i Svenska kyrkan under de senaste decennierna. Präster och biskopar har sedan kyrkomötesreformen 1982 en försvagad ställning i kyrkomötet, en försvagning som blev ännu tydligare när prästerna blev lokalanställda vid relationsförändringen år 2000.

På andra punkter har ämbetslinjen stärkts, vilket syns på den bild som illustrerar reportaget, där såväl biskop Dalevi som de tidigare pastorerna är klädda i biskops- respektive prästskjortor. Bredvid biskopen syns den korkåpa han använder vid olika gudstjänster. Prästskjortorna och de liturgiska kläderna markerar att de tre på bilden ser sig själva som ämbetsbärare och innehar ämbeten i kyrkan.

Viktigare än deras klädsel är dock Kyrkans syn på vad en ämbetsbärare är. Huvudlinjen inom de stora kyrkotraditionerna inklusive den lutherska är, att ämbetet är en Guds gåva till sin kyrka. Liksom Kristus utvalde och sände apostlarna, så fortsätter Kristus genom den helige Ande att välja och kalla människor till att bli och vara ämbetsbärare. Som sådana har de ansvar för att förkunna evangeliet och förvalta sakramenten. Under handpåläggning och bön om den helige Andes gåva till den som vigs, överlämnar biskopen ämbetet till präst- och diakonkandidaten. I vigningsbönen uttrycks detta klart: *»Av dig [Gud] tar vi emot dem som nu vigs till präster»*. Det är Gud, inte församlingen, som kallar och sänder biskopar, präster och diakoner, medan församlingen tar emot de av Gud sända.

Denna antydda syn på ämbetet är Svenska kyrkans huvudlinje. Man kan se det på åtskilliga ställen i kyrkoordningen. Det tydligaste är bestämmelserna om obehörighet att utöva kyrkans vigningstjänst. Domkapitlet tar inte ämbetet från den som förbrutit sig utan rätten att utöva ämbetet. Om denne sedan kommer

tillbaka, sker ingen ny prästvigning utan domkapitlet förklarar efter biskopens godkännande denne åter behörig att utöva ämbetet. Den nådegåva som en gång gavs till kandidaten vid vigningen finns alltid kvar, och denna nådegåva ska

förvaltas så att Gud blir ärad och kyrkan uppbyggd. Uppdraget att vara präst gäller hela prästens liv och ska förvaltas med den stora räkenskapsdagen för ögonen.

I reportaget i Kyrkans tidning intervjuas även Johannes Zeiler, handläggare för ekumeniska frågor på kyrkokansliet. På frågan om det finns någon skillnad mellan den frikyrkliga pastorn och den svenskkyrkliga prästen, ger han ett svar som är värt att citera: *»En ofrånkomlig skillnad mellan våra kyrkor ... handlar om den episkopala strukturen som Svenska kyrkan står i och som för oss är ett omistligt allmänkyrkligt och ekumeniskt tecken».*

Svenska kyrkan har en episkopal struktur. Biskopsämbetet hör till det som är konstitutivt för henne. Allmänkyrkligt och ekumeniskt är denna struktur omistlig eftersom den biskopliga handpåläggningen fogar in den som vigs till präst i den apostoliska successionen, den obrutna rad av händer som förbinder den som vigs med Jesu apostlar, ja, med Kristus själv. Att som ämbetsbärare veta sig vara inställd i denna succession är för många en avgörande del av ämbetet. Samtidigt säger Svenska kyrkan att även om en kyrkas ämbetsbärare inte är infogade i denna succession, så kan deras verk och verksamhet vara till välsignelse. I Borgåöverenskommelsen från 1992 beskrivs hur viktigt det är att bevara den succession man står insatt i – det gäller både vigningsuccessionen och lärosuccessionen.

Om man nu återvänder till det som var anledningen till reportaget i Kyrkans tidning, nämligen att pastorer från Svenska Missionsförbundet/Equemeniakyrkan efter prövning godkänns som präster i Svenska kyrkan, finns några punkter att lyfta fram. Den första är att med nuvarande ordning blir inte alla präster i Svenska kyrkan infogade i den apostoliska successionen. De är godkända av domkapitlet och har fått avlägga löften, men ingen biskop lägger sina händer på kandidaten och ber om helig Ande.

Följden blir att vissa präster står utanför den episkopala strukturen. De står visserligen under biskopens tillsyn men kärnpunkten i vigningen, att biskopen under handpåläggning ber om den helige Ande, saknas. Anledningen till att det blivit så är att handpåläggningen kan uppfattas som ett underkännande av den ordination som en gång skett.

Men det behöver nödvändigtvis inte uppfattas så. Man kan mycket väl erkänna den tjänst som den tidigare missionspastorn gjort i Kristi kyrka, samtidigt som man vill foga in honom i den episkopala struktur, som är Svenska kyrkans. Detta skulle kunna ske genom att biskopens formulering vid mottagandet betonar att det handlar om fortsatt men också utvidgad och förnyad tjänst i Kristi kyrka. Å ena sidan fortsätter pastorn sin tjänst i Kristi kyrka, å andra sidan infogas den i Svenska kyrkans episkopala struktur genom biskopens handpåläggning under bön om den helige Ande – ett tydliggörande av att det skett en övergång från att vara pastor i Equemeniakyrkan till präst i Svenska kyrkan.

En sådan ordning skulle starkare markera att tjänsten som diakon, präst och biskop i Svenska kyrkan inte är funktioner, tillsatta för ordningens skull, utan ämbeten där det ytterst är Gud som kallar och viger. Gud ger sin helige Ande som en gåva, vilken den vigde har att vårda och förvalta, till Guds ära och människors frälsning. Från den tjänsten avgår den vigde inte med att anställningen upphör utan med döden – med den himmelska födelsedagen.